

2015-2016 ОНЫ ГАН, ЗУДЫН НӨХЦӨЛ

Дэлхийн усны болон цаг уурын өдөр
"Ус ба хөдөлмөр эрхлэлт",
"Улам халуун, хуурай, чийглэг ирээдүйтэй учирна"

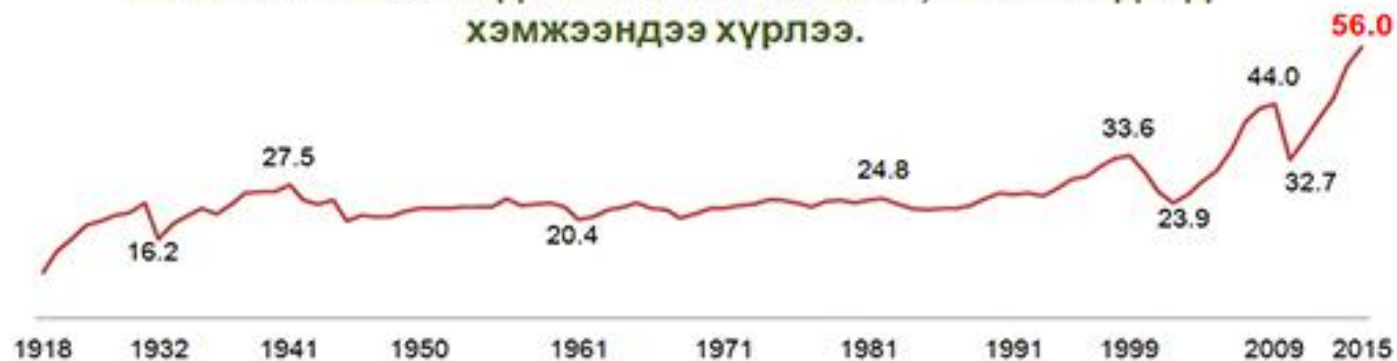
Эрдэм шинжилгээний бага хурал
2016 оны 3 дугаар сарын 23

Ус цаг уур, орчны судалгаа мэдээллийн хүрээлэн
Хөдөө аж ахуйн цаг уурын сектор
Б.Эрдэнэцэцэг, Б.Бархас

МАЛ ТООЛЛОГЫН УРЬДЧИЛСАН ДҮН

Малын тоо 2015 онд 55957.6 мянга болж, хамгийн дээд хэмжээндээ хүрлээ.

Малын тоо толгойн дээд хэмжээнд хүрсэн он, мян.толгой

Бэл: www.nso.mn

Малын тоо толгой, 1918-2015

55,9 сая толгой мал-94,1 сая хонин толгой

100 га бэлчээрт байгаа малын тоо, хонин толгой:

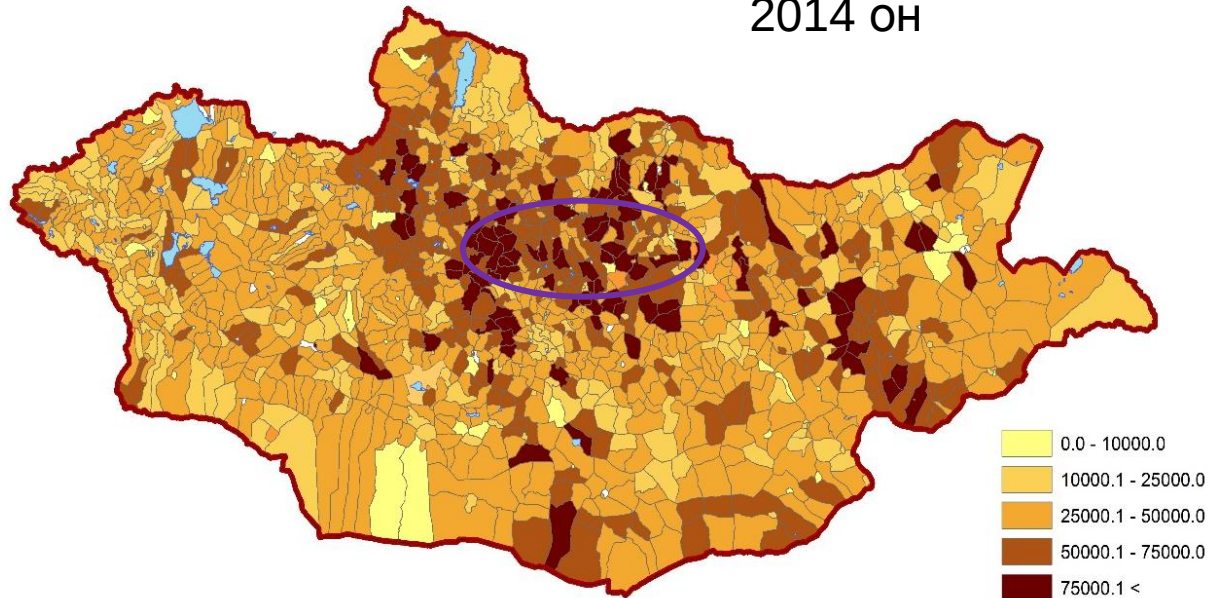
- Орхон-857, Улаанбаатар-353, Дархан-Уул-290, Булган-198, Архангай-195, Сэлэнгэ-146.
- Бүсээр авч үзвэл, Хангайн бүс, Улаанбаатар орчимд 113-353 толгой мал ногдож байгаа нь улсын дунджаас 49-289 толгойгоор илүү байна.
- Төвлөрсөн хот, суурин газар, мал ихтэй бүс нутаг, аймагт бэлчээрийн даац хэтэрсэн хэвээр байна. (ХХААЯ, 2014)

	1967	2010	2011	2012	2013	2014
Бэлчээр хадлангийн талбай, сая га	122.1	113.0	113.0	112.7	112.7	112.7
Хонин толгойд шилжүүлсэн малын тоо, сая тол	49.3	54.8	60.2	67.3	74.7	86.2
100 га бэлчээр хадлангийн талбайд ногдох хонин толгойд шилжүүлсэн малын тоо	40	49	53	60	66	76

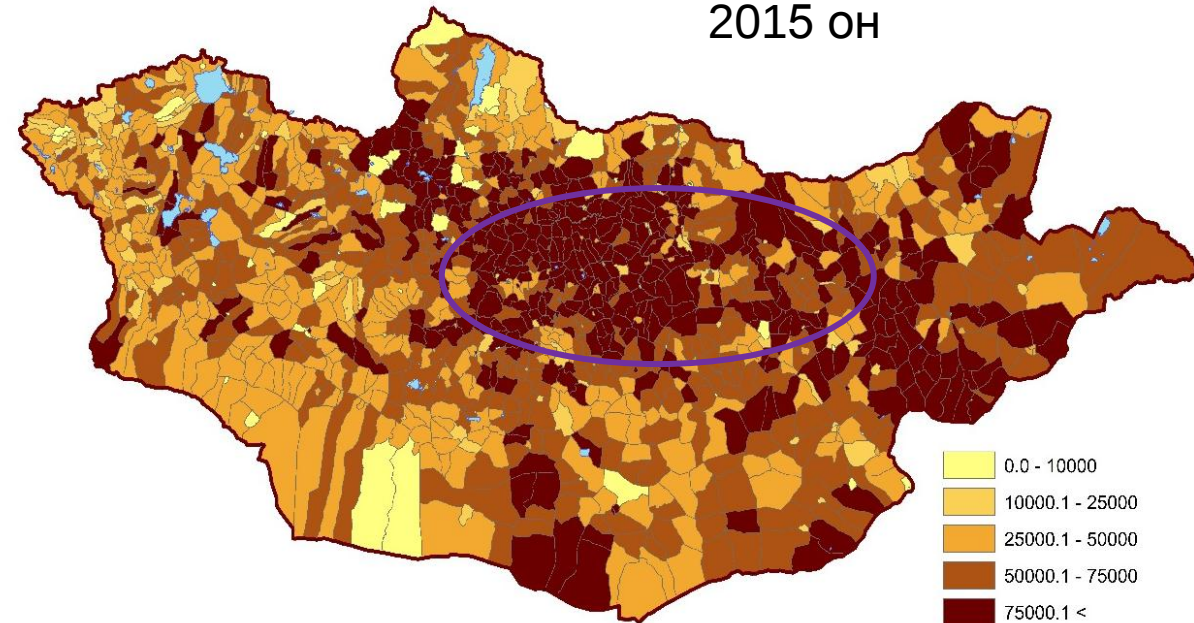
Бэл: www.mofa.gov.mn

Малын тархалт, нягтшил, хонин толгой: 2014, 2015 он (1500 гаруй багийн мэдээгээр)

2014 он

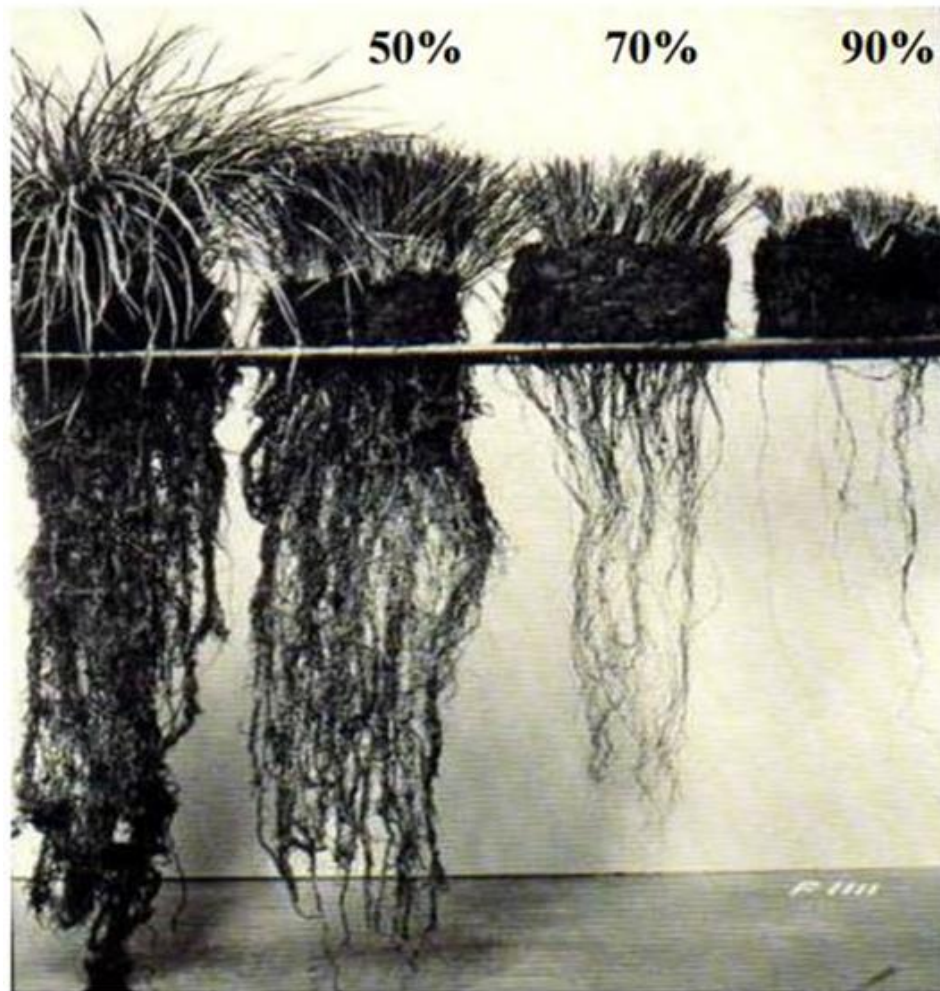

2015 он

Бэлчээрийн хэт ашиглалт

БЭЛЧЭЭРИЙН УРГАМЛЫН СЭРГЭХ ЧАДВАР

← Ашиглалтын түвшин

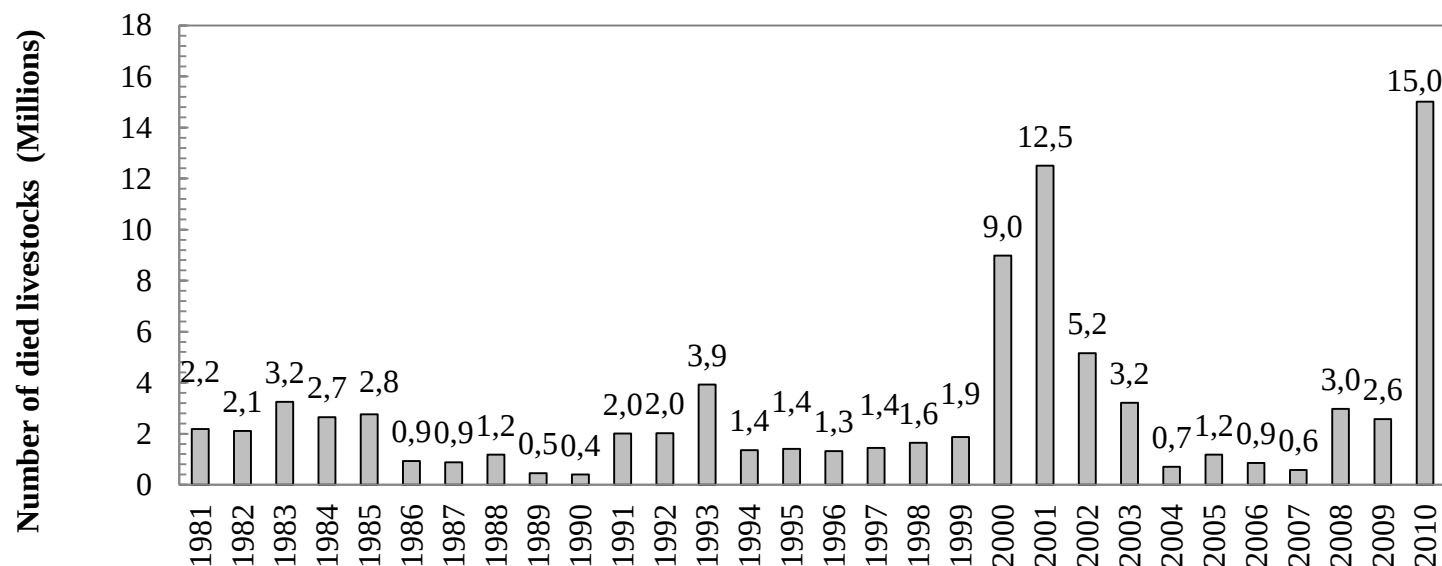
Навчны ашиглалт	Үндэсний гэмтэл
10%	0%
20%	0%
30%	0%
40%	0%
50%	2-4%
60%	50%
70%	78%
80%	100%
90%	100%

Johnson, 1961

-1 инч (2.5 см орчим) хөрс үүсэхэд 1000 ба түүнээс олон жил шаардагддаг (Brady нар, 2002)

-Бэлчээрийн ургамлыг 50%-иас ихгүйгээр ашиглах шаардлагатай байдаг байна.

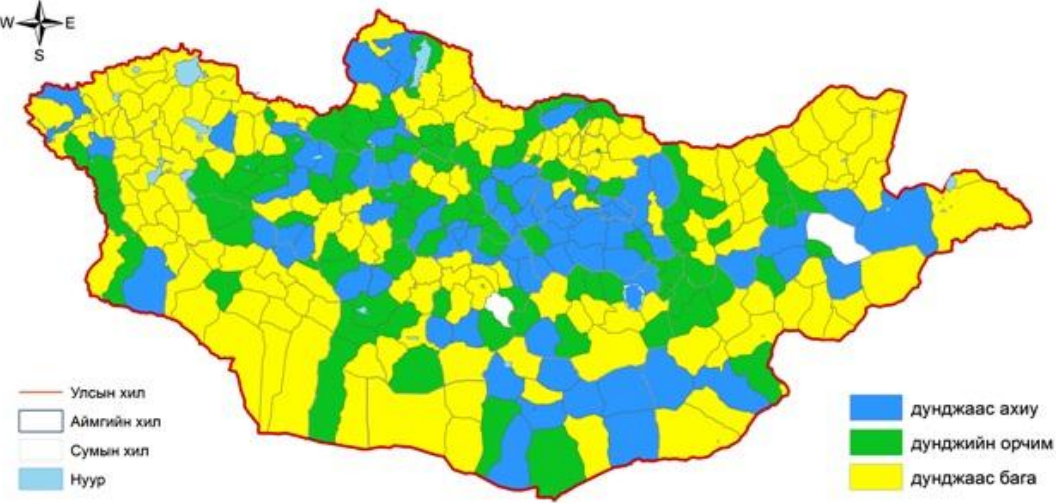
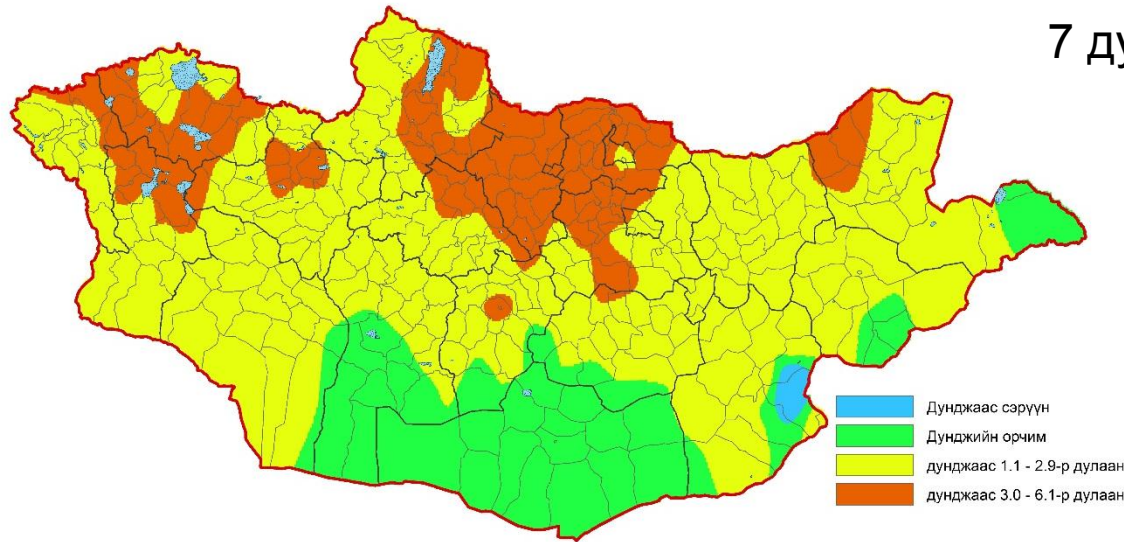
Малын хорогдол, 1981-2010

- **Малын хорогдол:** Нийт 463652 мал хорогдсон байна. Үүнд: Тэмээ 139, адуу 17925, үхэр 46384, хонь 157655, ямаа 241554 толгой байна.
- **Малын хорогдол ихтэй аймгууд:** Увс-71968, Сүхбаатар-70525, Завхан-58390, Архангай-48376, Баянхонгор-46951. (ОБЕГ, III/15)

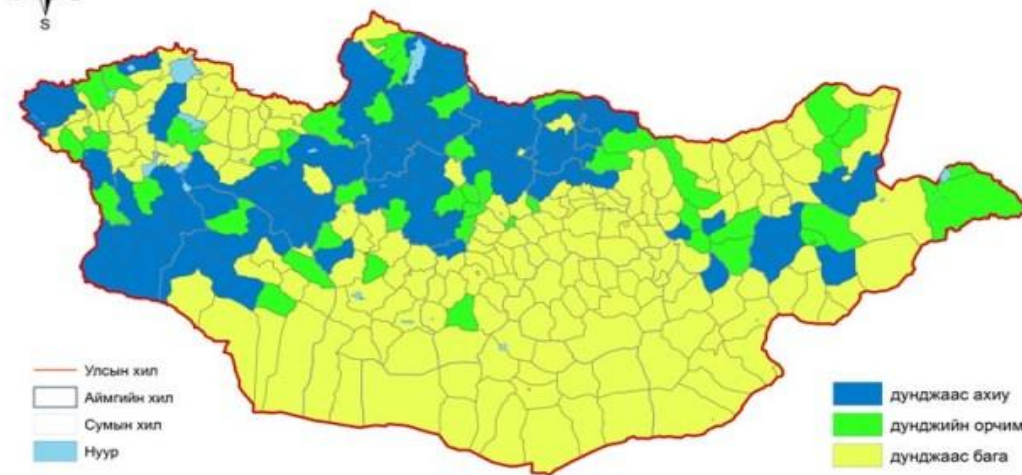
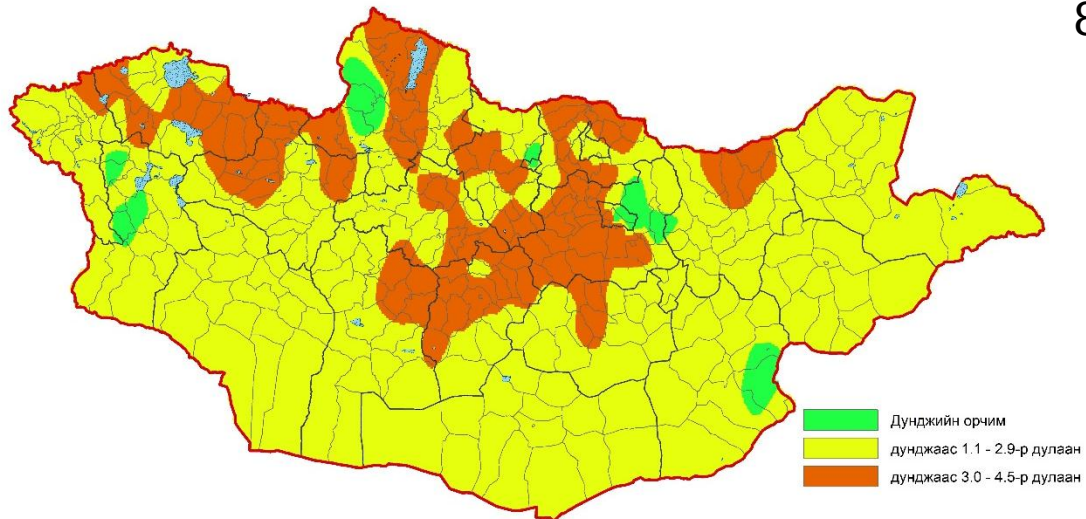
Агаарын температур, хур тунадасны хазйлт, 2015 оны 7, 8 дугаар сар

7 дугаар сар

7 дугаар зураг. 7 дугаар сарын нийлбэр тунадасны хазайлт

8 дугаар сар

7 дугаар зураг. 8 дугаар сарын нийлбэр хур тунадасны хазайлт

30,0⁰C-аас халуун өдрийн тоо

	1986*	1961-2006**	2015
Цөл	30-39	40-58	45-75
Говь	20-30	20-40	20-39
Хээрийн бүс, Орхон-Сэлэнгийн бэлчир, Их нууруудын хотгор	10-20	10-20	40-59
Бусад	0-10	<10	10<

*-БНМАУ-ын уур амьсгал, гадаргын усны нөөцийн атлас, 1986

** -Л.Нацагдорж "Монгол орны нутаг дэвсгэр дээрх зуны их халууны үнэлгээний асуудалд", 2007

Гангийн судалгаа, УОК-ийн ажлын хэсэг (VII/2-8-ны өдрүүд)

Цээл сумын бэлчээр, буудай

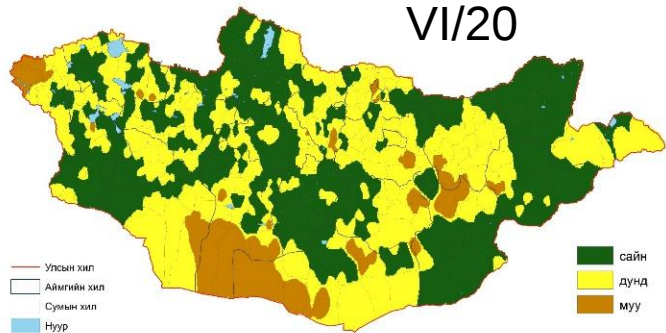
Тариалан сумын буудай

Хушаат сумын бэлчээр

Зуншлагын байдал, 2015

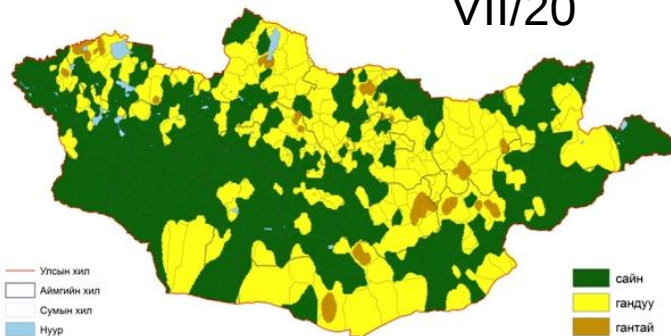
VI/20

3 дугаар зураг. Зуншлагын байдал
(2015 оны 6 сарын 20-ны байдлаар)

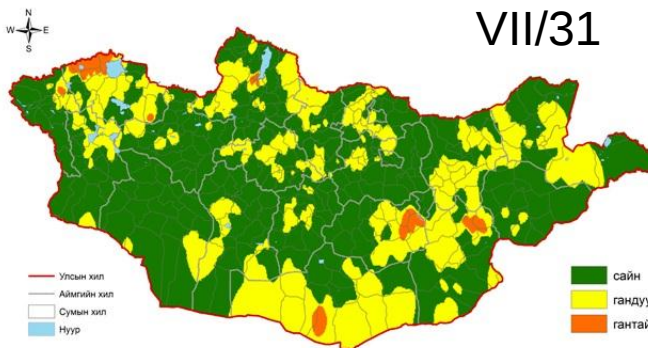
Сайн/хэвийн-50%
Дунд >40%
Муу <10%

VII/20

3 дугаар зураг. Зуншлагын байдал
(2015 оны 7 дугаар сарын 20-ны байдлаар)

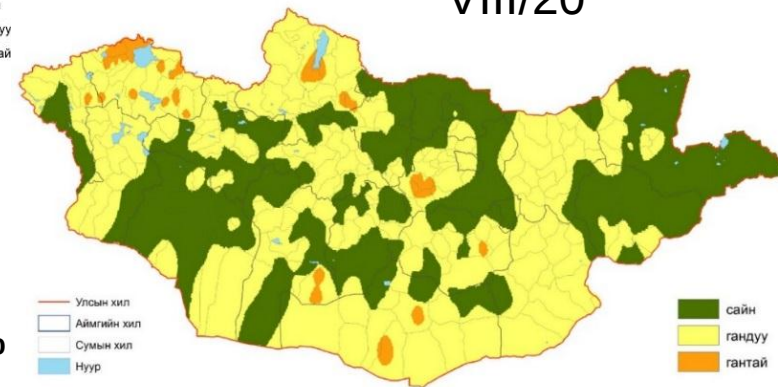
VII/31

3 дугаар зураг. Зуншлагын байдал
(2015 оны 7 дугаар сарын 31-ний байдлаар)

Сайн/хэвийн >30%
дунд-60%
Муу<10%

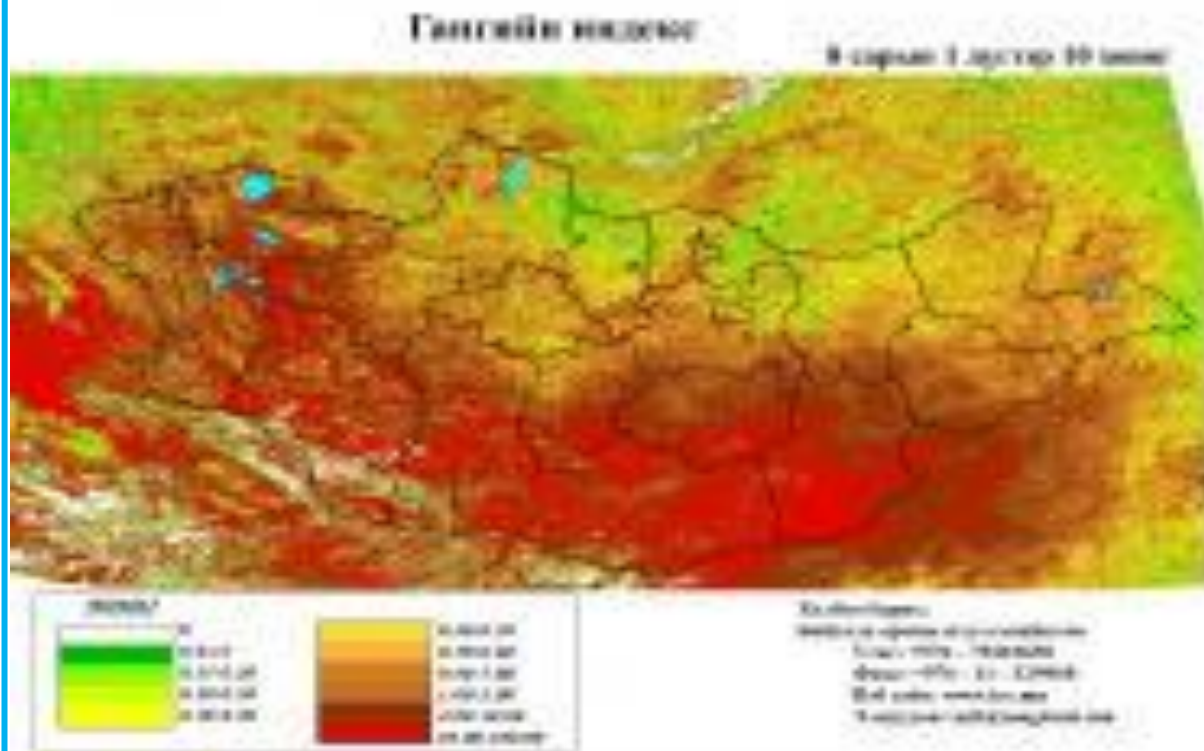
VIII/20

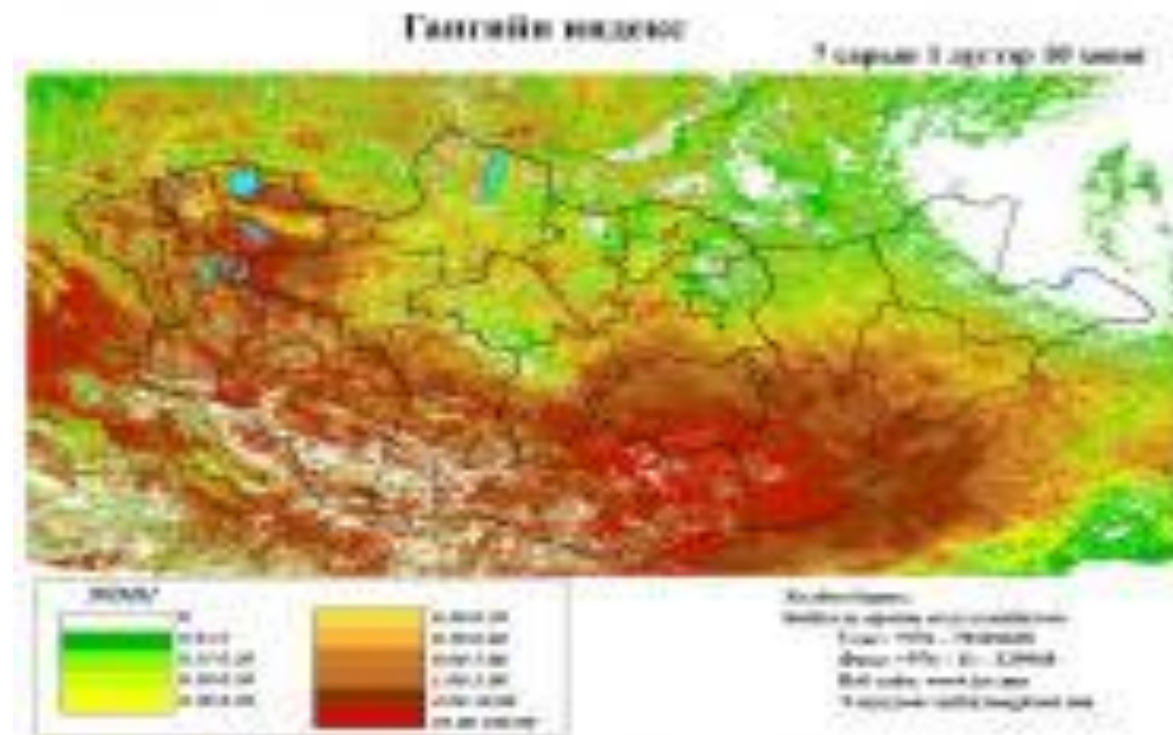
3 дугаар зураг. Зуншлагын байдал
(2015 оны 8 сарын 20-ны байдлаар)

Гангийн индекс-Хиймэл дагуулын мэдээ

VI/20, 2015

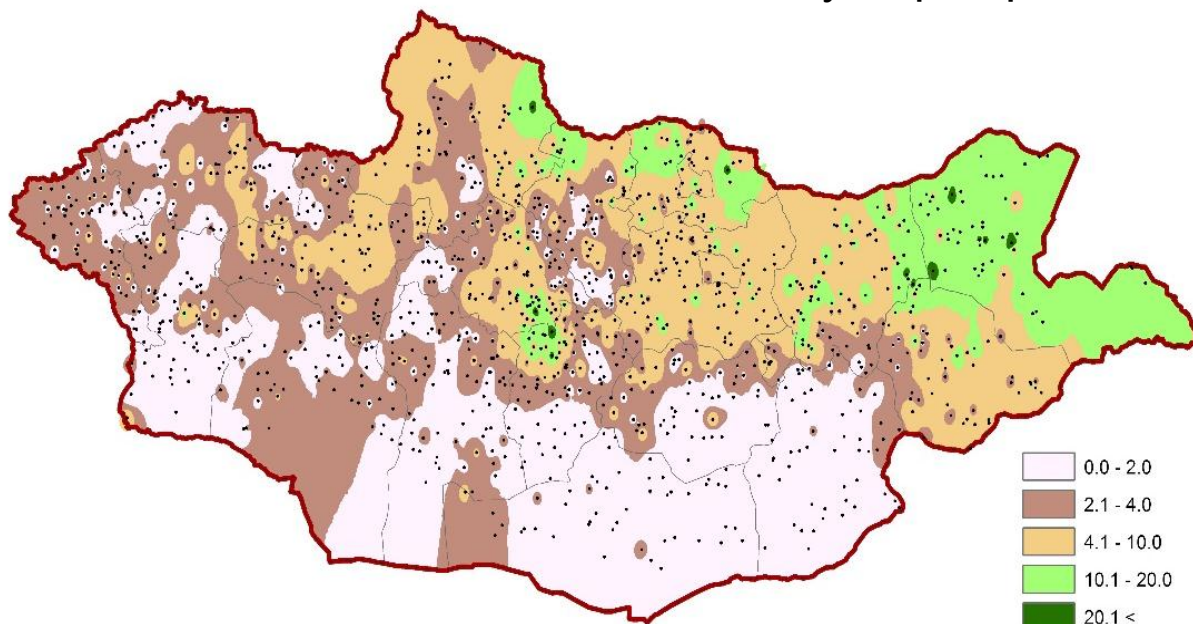

VII/10, 2015

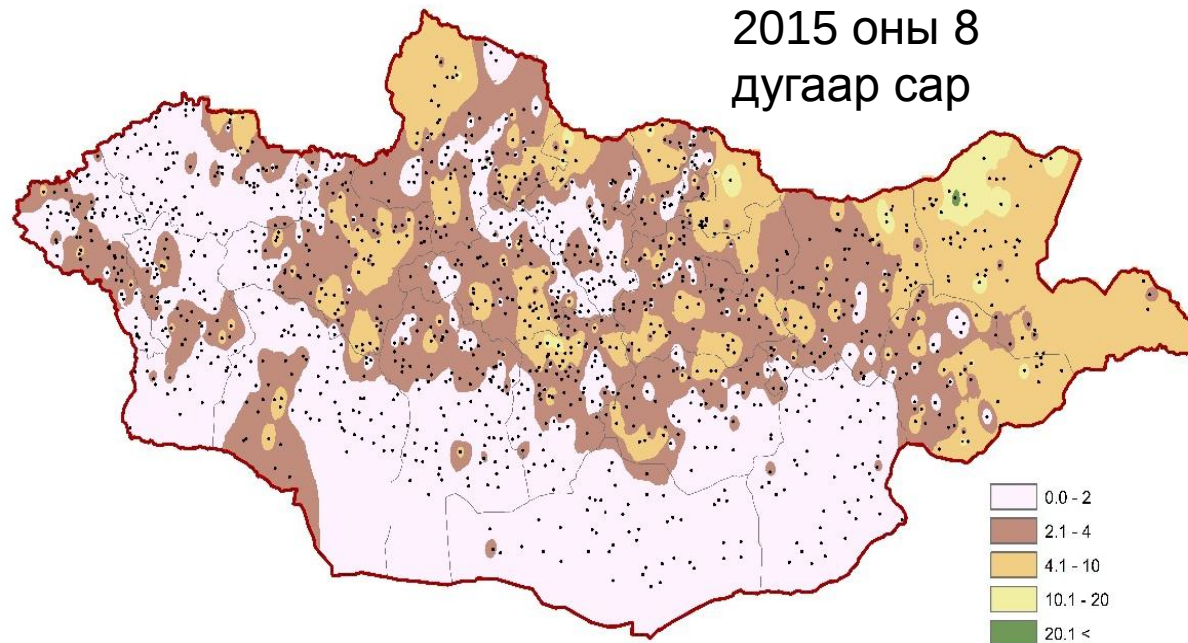

Бэлчээрийн ургацын зураг, ц/га: 2014, 2015 он (Багийн нутгаар-1500 зогсоол цэгийн мэдээгээр)

2014 оны 8
дугаар сар

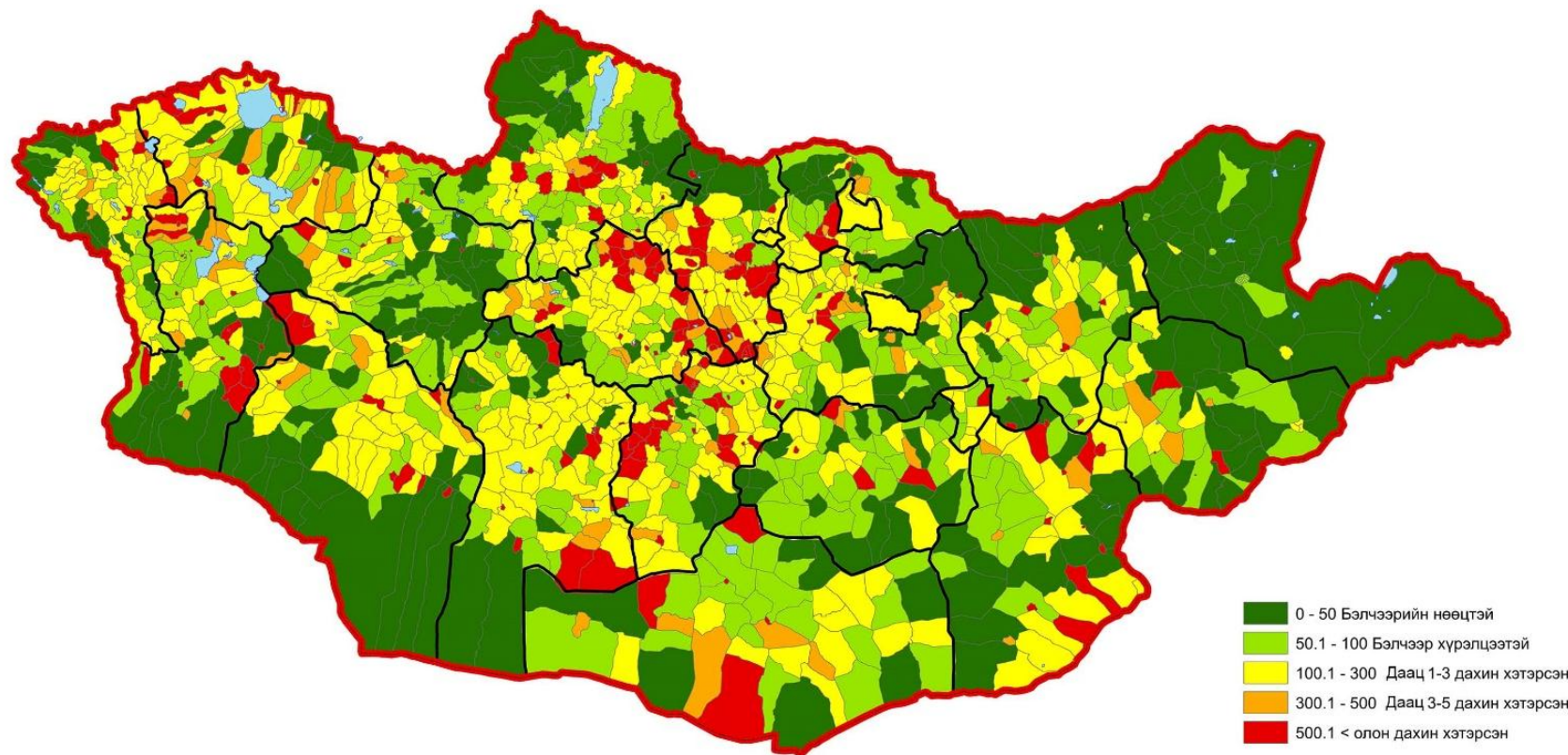

2015 оны 8
дугаар сар

2015-2016 оны өвөл хаврын бэлчээрийн даац, %

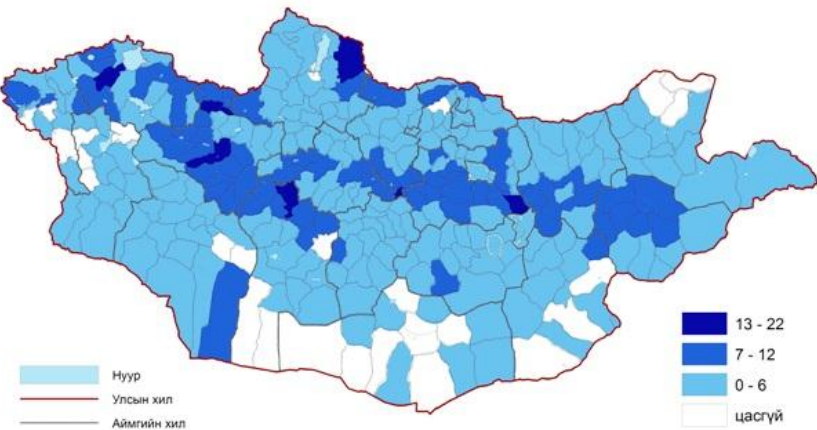
2015-2016 ОНЫ ӨВӨЛ, ХАВРЫН БЭЛЧЭЭРИЙН ДААЦ, %
(БАГИЙН НУТГААР)

Нийт нутгийн:
40%-50 хүртэлх хувь
(бэлчээрийн нөөцтэй)
20%-51-100 хувь
(бэлчээр хүрэлцээтэй)
30%-101-300 хувь
(даац 1-3 дахин хэтэрсэн)
5%-301-500 хувь (даац 3-5
дахин хэтэрсэн)
5%-500 хувиас их (даац
олон дахин хэтэрсэн)

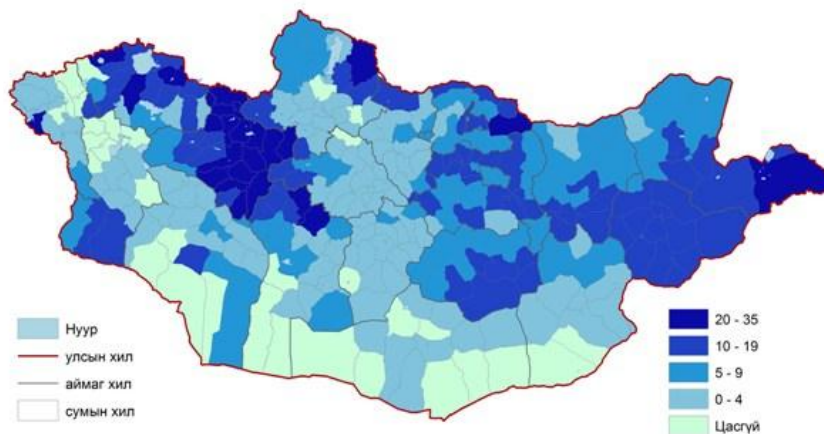
XI/20, 2015

Цасны зузаан, см 2015-2016

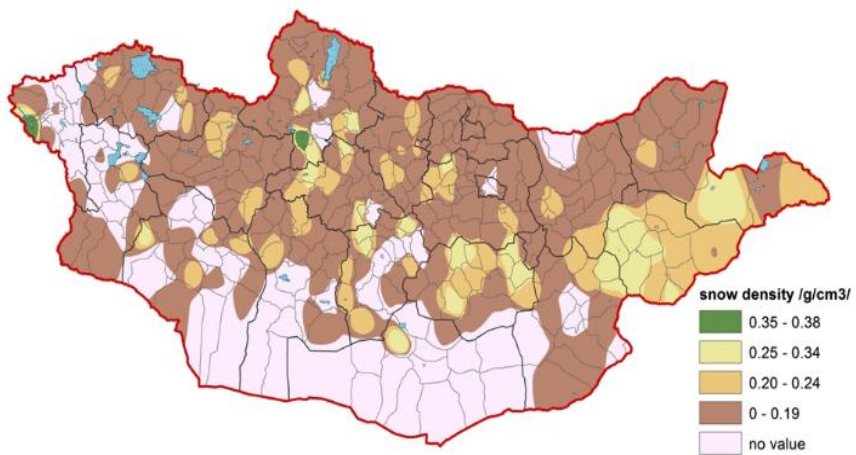
Цасны зузаан, см
(2015 оны 11 дүгээр сарын 20-ны байдлаар)

XII/31, 2015

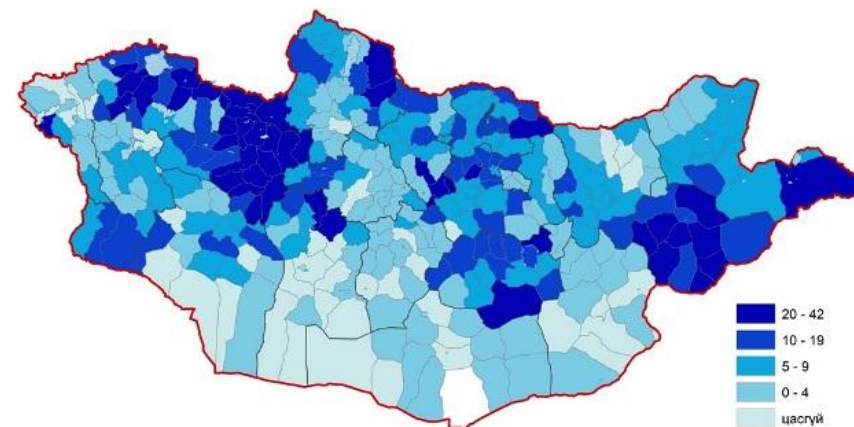

3 дугаар зураг. Цасны зузаан, см
(12 дугаар сарын 31-ний байдлаар)

Цасны дундаж нягт, г/см³,
2015/XI/20-2016/II/10

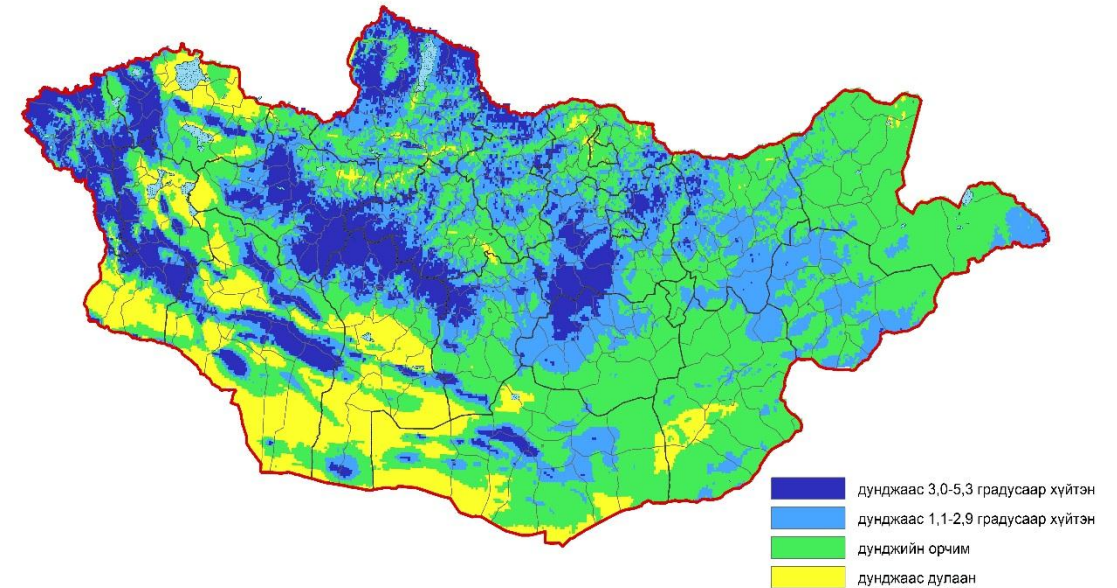
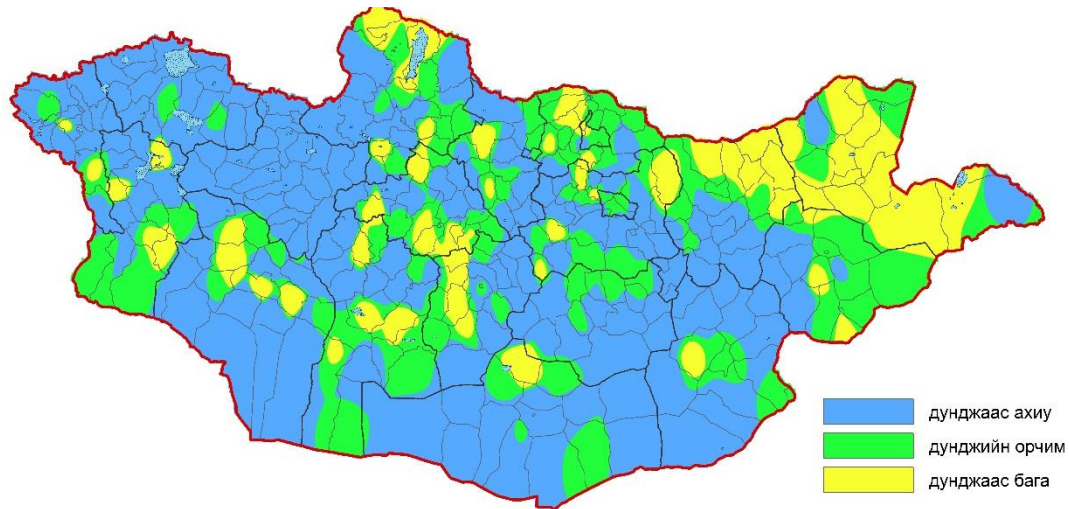
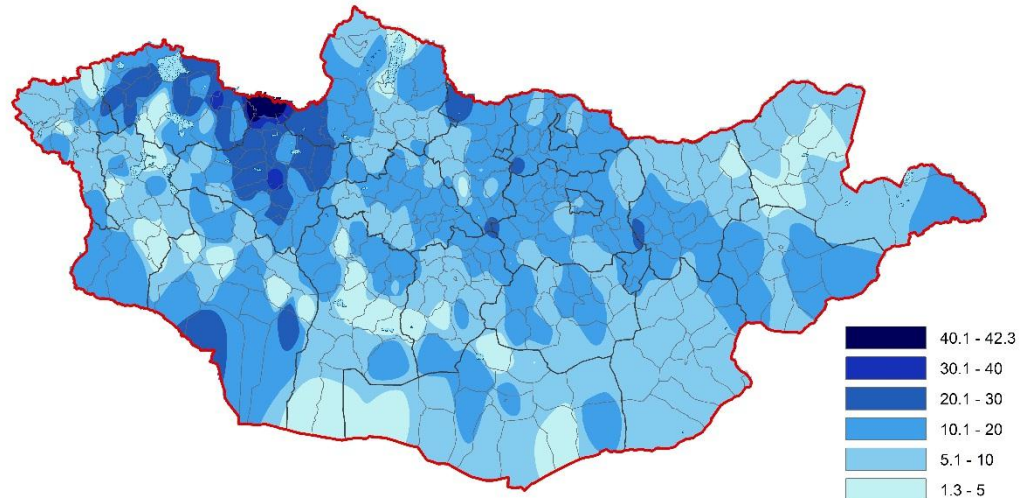
II/20, 2016

3 дугаар зураг. Цасны зузаан, см
(2016 оны 2 дугаар сарын 20-ны байдлаар)

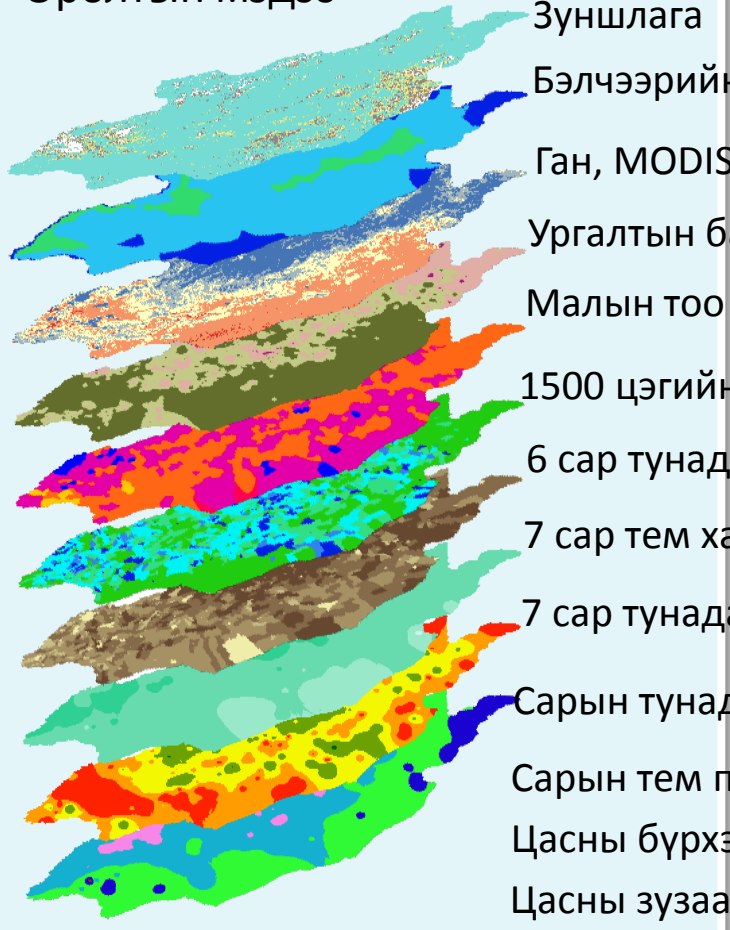
Өвлийн хур тунадас, агаарын температурын хазайлт (2015.XI-2016.II)

2015-2016 оны өвлийн хур тунадасны нийлбэр, мм /11-2 сар/

Зудыг эрсдэлийн зураг, 2015-11-20

Оролтын мэдээ

Зуншлага

Бэлчээрийн даац

Ган, MODIS

Ургалтын байдал, NOAA

Малын тоо

1500 цэгийн ургац

6 сар тунадас хазайлт

7 сар тем хазайц

7 сар тунадас хазайц

Сарын тунадас прогноз

Сарын тем прогноз

Цасны бүрхэц

Цасны зузаан

Цасны нягт

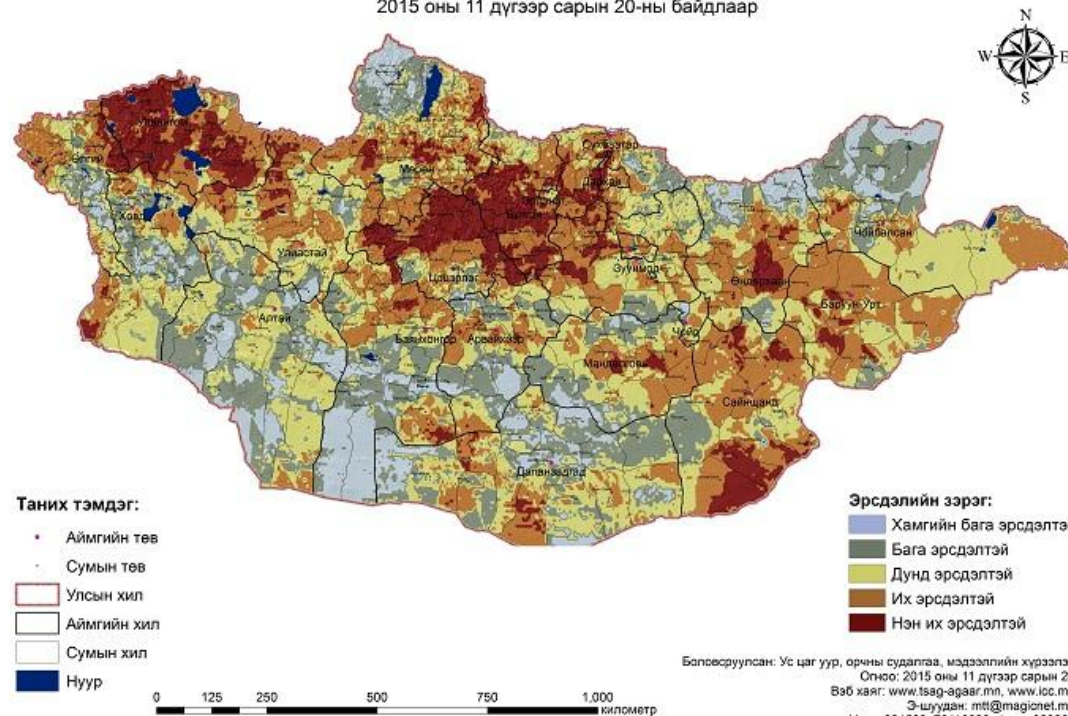
Цастай өдрийн тоо

Мэдээ
боловсруулалт

-Ангилал
хийх,
жинлэх
-Орон зайн
анализ
хийх...

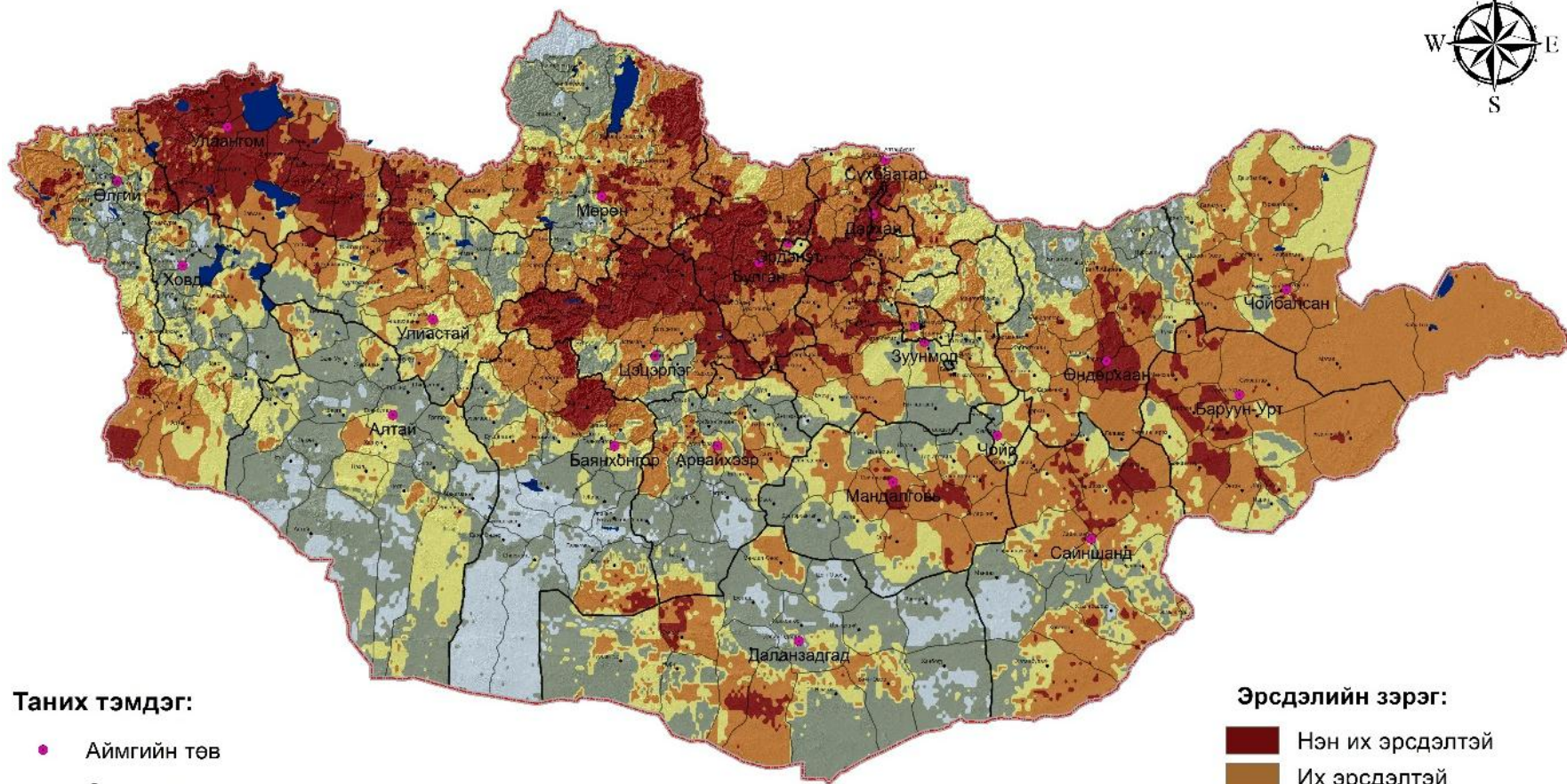
2015-2016 оны өвөлжилтийн төлөв,
Зудын эрсдэлийн зураг

Өвөлжилтийн төлөв, эрсдэлийн зураг
2015 оны 11 дүгээр сарын 20-ны байдлаар

2015 оны XI/20-ны Эрсдэлийн зурган дээр тулгуурлаж
зудыг эртнээс сэрэмжлэх, бэлтгэл хангах ажил улсын
хэмжээнд хийгдэж эхэлсэн.

Зудын эрсдэлийн зураг, 2015-12-30

Таних тэмдэг:

- Аймгийн төв
- Сумын төв
- Улсын хил
- Аймгийн хил
- Сумын хил
- Нуур

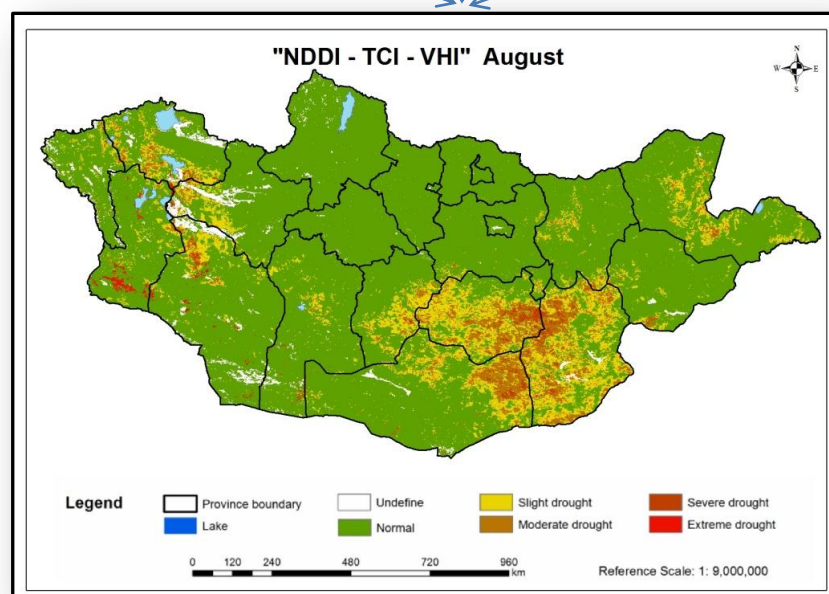
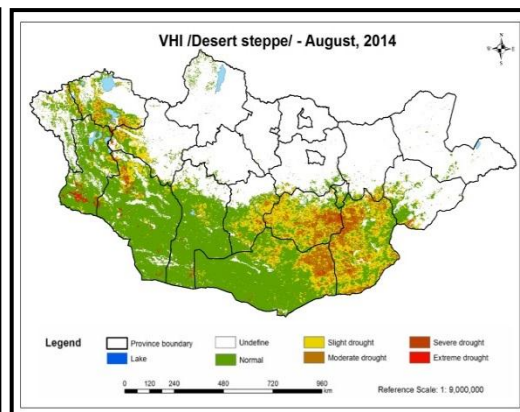
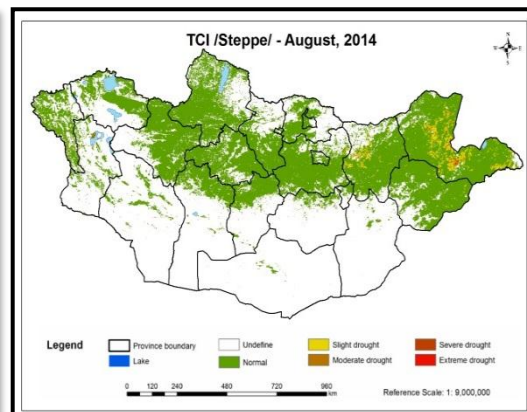
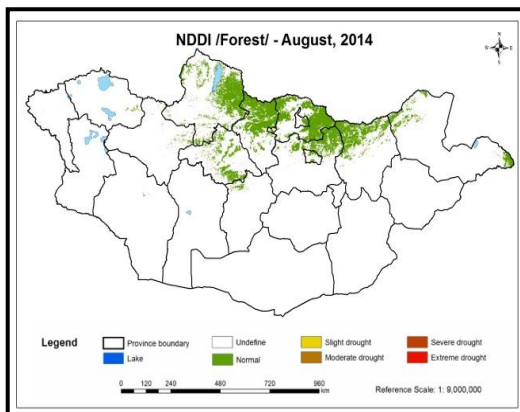
Эрсдэлийн зэрэг:

- Нэн их эрсдэлтэй
- Их эрсдэлтэй
- Дунд эрсдэлтэй
- Бага эрсдэлтэй
- Хамгийн бага эрсдэлтэй

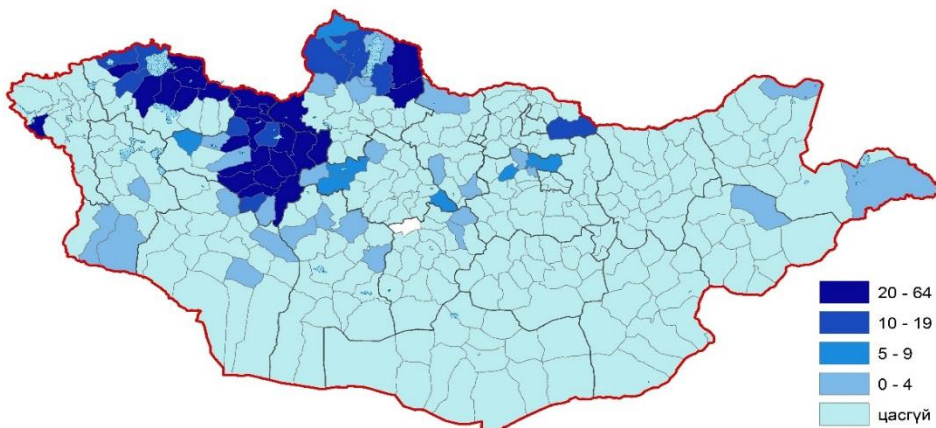
Боловсруулсан: Ус цаг уур, орчны судалгаа, мэдээллийн хүрээлэн
Огноо: 2015 оны 12 дугаар сарын 31
Вэб хаяг: www.tsag-agaar.mn, www.icc.mn
Э-шуудан: mtt@magicnet.mn
Утас: 321523, 70110638 Факс: 329968

Ганг хянах систем+Гангийн
эрсдэлийн мэдээ
гаргахаар төлөвлөж байна

Мал хаваржилтын байдал

3 дугаар зураг. Цасны зузаан, см
(2016 оны 3 дугаар сарын 20-ны байдлаар)

- Нийт 463652 мал хорогдсон байна. (ОБЕГ, III/15) Үүнд: Тэмээ 139, адуу 17925, үхэр 46384, хонь 157655, ямаа 241554 толгой байна.
- Хамгийн их малын хорогдолтой аймаг: Увс-71968, Сүхбаатар-70525, Завхан-58390, Архангай-48376, Баянхонгор-46951.
- Улсын хэмжээнд нийт 209.4 мянган эх мал төллөж 204.7 мянган төл хүлээн аваад байна. Үүнээс 2568 ботго, 301 унага, 5215 тугал, 125.9 мянган хурга, 71.4 мянган ишиг бойжиж, төл бойжилт 98.0 хувьтай байна.

Хөрсний хаврын угтвар чийгийн нөөцийн төлөв

Уриншилсан талбайд Булганы Хутаг-Өндөр, Тэшиг, Сэлэнгэ/Ингэттолгой, Сэлэнгийн Зэлтэр, Ерөө, Баруунбүрэн, Номгон, Баруунхараа, Хушаат, Дархан-Уулын 4-р бригад, Алтангадас, Төвийн Жаргалант, Хөвсгөлийн Тариалан, Эрдэнэбулган, Орхоны Улаантолгойд **хөрсний угтвар чийг хангалттай** байна.

Өвөрхангайн Хархорин, Сэлэнгийн Зүүнбүрэн, Хэнтийн Гурванбаянд **дунд зэрэг**, Архангайн Төвшрүүлэх, Булганы Бүрэгхангай, Дорнодын Халхгол, Сэлэнгийн Цагааннуур, Алтанбулаг, Орхон, Төвийн Угтаал, Баянчандмань, Хэнтийн Өмнөдэлгэр, Биндэрт **хангалтгүй** байна. /1 дүгээр хүснэгт/.

Гуурстай талбайн хувьд Булганы Бүрэгхангай, Ингэттолгой, Сэлэнгийн Зэлтэр, Ерөө, Цагааннуур, Баруунбүрэн, Номгон, Алтанбулаг, Орхон, Баруунхараа, Хушаат, Зүүнбүрэн, Дархан-Уулын 6-р бригад, 5-р бригад, Алтангадас, Цайдам, Төвийн Жаргалант, Хөвсгөлийн Тариалан, Эрдэнэбулган, Орхоны Улаантолгойд **хангалттай**, Булганы Тэшиг, Төвийн Угтаал, Баянчандмань, Хэнтийн Биндэрт **дунд зэрэг**, Дорнодын Халхгол, Булганы Бүрэгхангай, Төвийн Борнуур, Хэнтийн Өмнөдэлгэр, Гурванбаянд **хангалтгүй** байна.

A wide-angle photograph of a vast, flat, green grassy field, likely a steppe or tundra. The field stretches to the horizon, where a range of low, rolling mountains or hills is visible. The sky is filled with large, white, fluffy clouds, suggesting a bright but slightly overcast day. The overall scene is peaceful and expansive.

АНХААРЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА